

Olga Hejná (Daňková)

13. 3. 1928 narozena v Olomouci
1940–1945 gymnázium v Hradci Králové,
krátce i sochařsko-kamenická škola v Hořicích
1945–1950 AVU Praha, profesori Karel Pokorný a Jan Lauda
Do roku 1967 pracovala jako sochařka, pak spisovatelka
a ilustrátorka, spolupracovala s časopisy, s rozhlasem a televizí,
autorka jména Hajaja.

2010 ocenění Zlatá stuha

Výběr z knih: Bubáci z Pampelic (1969),

Severočeské nakladatelství Liberec,

Knoflíková pohádka (1974), Petrklíče (1981),

Jozefinka (1984), Zlatý nos (1987), Albatros Praha,

Čítanka pro druhý ročník (2005)

Výstavy od roku 1953, výběr:

1981 Český spisovatel, Praha, 1988 Albatros, Praha

1989 Staré Hrady (s manželem Miloslavem a synem Petrem),

1990 Nová Paka, 2005 a 2007 Domažlice (s manželem),

2014 Rakovník (se synem)

Do roku 2000 žila s rodinou v Praze-Malešicích,

pak s manželem v Domažlicích,

kde 24. 5. 2017 zemřela.

Kontakty: Petr Hejný – 607 514 985 / hejny.petr@volny.cz

www.galerie-sumperk.cz

Petrklíče, Albatros, Praha 1981

OLGA HEJNÁ

1928 – 2017

ILUSTRACE, KOLÁŽE, MUCHLÁŽE A KNÍŽKY

4. 7. – 29. 7. 2018

GALERIE JIŘÍHO JÍLKA, SADY 1. MÁJE, ŠUMPERK

ZAHÁJENÍ VE STŘEDU 4. ČERVENCE V 18.00 HODIN

OTEVŘENO DENNĚ OD 13.00 DO 18.00 HODIN

NA ZAZVONĚNÍ V RECEPCI PENZIONU G

S PODPOROU GRANTU MINISTERSTVA KULTURY A OLMOUCKÉHO KRAJE

Háčkovaný pes, Albatros, Praha 1981

Petr, Miloslav a Markéta
(foto A. Kovalová, 2014)

V letních měsících hostí galerie rodinu Hejných. V květnu roku 2014 tu byly vystaveny tužkové kresby Miloslava Hejného (1925–2013) a letos se v ní postupně střídají jeho žena Olga se synem Petrem, který otcovy Zázvory doprovodil Bachovou suitou G dur pro violoncello. Olga a Miloslav v letech 1945–50 studovali spolu s Jiřím Jílkem v ateliéru sochaře Jana Laudy na pražské Akademii a oba ho několikrát navštívili i v Sobotíně. Výstavy rodiny Hejných vedle Jílkových soch, obrazů a kreseb v jedné galerii jsou i připomínkou dávného přátelství.

Olga Hejná se zpočátku sochařině věnovala a později se k ní navracela jemnou korálkovou plastikou, dnes zastoupenou ve sbírkách domácích i zahraničních galerií. Jádrem celoživotní práce stalo se jí ale psaní pro děti. Spolu s Daisy Mrázkovou (1923–2016) patřila k významným autorkám moderních pohádkových příběhů. Vydala jich úctyhodnou řadu a mnohé z nich i sama ilustrovala. Spolupracovala s časopisy, s rozhlasem a televizí, vymyslela název pořadu Hajaja a v roce 2010 získala „Zlatou stuhu“, zasloužené ocenění v oboru dětské literatury. Výstava na vernisáži doprovázená nahrávkami čtených pohádek, slovy dcery Markéty a violoncellem syna Petra připomíná její ilustrace, koláže, muchláže a knížky. Je jen skromným vhladem do tiché práce laskavé autorky. Příležitostí k seznámení se s ní anebo snad oživením pozapomenutého a vlídným pohlazením.

Miroslav Koval

Ztratila se princezna, Albatros, Praha 1986, ilustrace k textům Markéty Hejné

V TRÁVĚ SPALA PANENKA. A ta se probudila a vydala se na cestu. Putovala a cestou proměňovala všechny věci kolem v krásu. Ba ne, nebyla to panenka. Byla to Olinka a potom později Olga.

Kdysi dávno, asi roku 1932, šli v prosinci po náměstí v Hradci Králové Mikuláš s andělem a černým rohatým čertem. Když pětiletá Olinka uviděla, jak kráčí směrem k jejich domu, strhla ze zdi křížek a vyběhla do mrazu proti čertovi.

Byla čilá, zvědavá, pořád něco kutila s pastelkami, tancovala a zpívala, hrála na housličky. Chtěla být umělkyní, jen ještě zatím nevěděla, jakou. O několik let později ji dostihla zlá dětská obrna a donutila ji ležet půl roku v takzvaných železných plicích. Olinka podstoupila dvě operace nohy, ale s veselým tancováním byl už navždycky konec. Přesto vyrostla v půvabnou dívku a statečná povaha jí zůstala. Přihlásila se na kamenickou školu v Hořicích, a kamenictví, to je nějaká dřina! Krátce nato, po válce, začala studovat na Akademii výtvarných umění v Praze sochařství u Jana Laudy a Karla Pokorného. Lauda ji uznával jako velmi nadanou studentku. I sochařina je fyzicky náročná činnost a Olga ji zvládala, k tomu ještě s přáteli prochodila hory doly, Bílé Karpaty a dál, kreslila, psala a sbírala neznámé lidové písně. Na AVU se seznámila s Miloslavem Hejným a vzali se. Miloslav byl ohnivý, sopečný muž, o svou ženu velmi pečoval. Postavili si domek v Praze-Malešicích a tam se přistěhovali také Olžini rodiče, oba legionáři, zdravotníci ze sanitního vlaku sibiřské anabáze. Olžina matka Emilie byla oporou celé rodiny. Postupně se narodily tři děti, Markéta, Zuzana a Petr. Někde v dálných prostorách času stále ještě zní ta rodina jako komorní orchestr: hudba, slovo, tvar, příroda. Psi, slípky, válečný pokřik divokého sochaře Mildy, který přece chce tvořit giganty a pořád se mu někdo motá pod nohama. Domácí koncerty, výlety, dvojzpěvy otce a matky, smích i pláč.

K domku byl přistavěn vysoký světlý ateliér. Olga byla výborná sochařka, ale když vám takový vášnivý kolega-manžel do díla nepřestává mluvit, ba sahat, najdete si něco jiného. A tím byla literatura. Už dříve psala krátké poetické texty, vlastně odmalička,

a nyní, když tu byly děti, začaly vznikat pohádky. A tak počátkem šedesátých let vyšly její první dvě knížky s Milovými ilustracemi a narodil se Hajaja. Český rozhlas vypsal soutěž na jméno pohádkového skřítky, který měl dětem vyprávět do usínání, a Olžin návrh nemohl nevyhrát. Co je mateřštějšího, co víc osloví a ukonejší dítě? Hajej...

Kolem redakce pro děti a mládež se sdružili tvůrci nové české pohádky v čele s Václavem Čtvrtkem. Olga se ještě nějaký ten rok věnovala souběžně sochařině, ale postupně zcela přešla k psaní. Podílela se krom rozhlasového i na televizním vysílání, přispívala trvale do dětských časopisů, především však během let vydala několik desítek knih pro děti. *Povídám ti, Slavík pod deštníkem, Kouzelník Mařenka, Bubáci z Pampelic, Bubínek ze skla...* Některé si sama ilustrovala, hlavně ty pozdější. Ve skutečnosti od světa výtvarného umění nikdy neodstoupila úplně, jenom to nebylo tak zjevné, stala se zkrátka spisovatelkou, která zní z rozhlasu a je v čítankách. Dál ale kreslila, dělala koláže, barevné tajemné muchláže a korálkové plastiky, které dnes vlastní litomeřická galerie, UPM muzeum a newyorské Corning Museum of Glass.

Milovala květiny. Svě děti učila jejich názvům, vlastnostem a významu. Dodnes si ji vybaví, jak mezi tukaním do psacího stroje se na své stoličce shýbá nad skalničkami na zahradě, jak s obdivem i autoritou pomáhá těm zeleným stvořením růst a žít. Jak se stará o sbírku kaktusů, aby potom napsala rozkošnou pohádku *Kluci buci kaktusáci*.

Před časem mi položila otázku jedna studentka, která si spisovatelku vybrala jako téma své disertační práce. Dotaz zněl: „Jak je možné, že dílo Olgy Hejné je mnohem známější než její osoba, o ní se skoro nic neví?“ Doufám, že jsem na tu otázku nyní aspoň zčásti odpověděla. Téměř nikam nechodila, neprosazovala se, prostě snila a pracovala. Ale přátelé chodili za ní! A samozřejmě za Miloslavem. Malešický domek často vídal návštěvy lidí zajímavých jmen, namátkou: manželé Kolíbalovi, Josef Brukner, Věra a Vladimír Janouškovi, Jaromír Zemina, Ladislav Fuchs, Ota Ksandr, Eva Bednářová, Miroslav Macourek, Ladislav Čepelák, Hugo Demartini,

Václav Vorlíček, Čestmír Kafka se ženou, muzikanti Miloš Sádlo, Viktor Moučka, Josef Chuchro, Vlachovi, i starý pan Plicka jí zahrál na housle. Tolik lidí, tolik energií, a je to pryč a maminka zemřela právě před rokem.

Tak je to. Někteří lidé narostou, nakynou – a vevnitř jsou jaksi řídicí. Jiní drobní – leč plně obsažní! To byla ona, Olga. Patřila k zakladatelům české moderní pohádky. V jejích vyprávěních pulsoval svěží zájem o svět, laskavost, radost, soucit a humor. Bohatým, poetickým a čistým jazykem promlouvala k celým generacím dětí.

Byla to neobyčejná máma. Přítomná i nepřítomná, jemná, nikdy nepozvedla v hněvu hlas ani ruku. Vtipná – její nejhorší spílání znělo: ty kozo nebeská, ty kopyto z pakoně!

Zpívala dávné písně a bylo to, jako by celý vesmír vanul skrze ni. Byla to duše pozorná k harmonii, kdekoli jen zasvítla. Anebo snad obráceně, sama harmonie u ní se zalíbením nacházela své vlastní prostředí. Vládla přirozenou němou zbožností bez konfese. Komunikovala se světy, o nichž máme jen matné tušení.

Vydávala se na dobrodružné pouti každý den, každou noc, aniž se hnula z místa. Jako by jí fyzické omezení dávalo svobodu, která v ní působila a osvobozovala věci. Kde byl jaký plot či ohrada, tam byl pro ni důvod k překročení. Z překážek tvořila něco nového. Kdyby na jejím pozemku stála stará polorozbořená zeď, neodstranila by ji, ale osadila mateřídouškou a tařicemi – a natáhla by od ní šňůru a sušila tam prádlo. A k tomu by si zpívala: Vyletěl sokol na zelený bor, nebo Za našima humny orech malovaný, nebo Já půjdem ke skále, budem čekat stále u chodníčka.

A při všem tom plodném pobývání ve světě fantazie brala Olga Hejná život takový, jaký je. Pozorovala věci, tříbila a čistila je. Uspořádávala je do krásných, smysluplných a životaschopných vzorců, aby se jich nakonec vzdala. Aby je pak jedním velkorysým gestem vzala jako míč a hodila vzhůru, ke slunci.